Introduktion til forløbet og billedanalysen

Forfattere: Anne Bech
Redaktør: Anne Torpegaard Festersen
Kompetenceområder: Fortolkning, Fremstilling

Introduktion:
Anna Anchers "Pigen i køkkenet" anvendes som et eksempel til at komme i gang med billedanalysen som genre i forhold til ældre motiver fra "Det moderne gennembrud". Billedet vises på smartboardet i klassen (eller evt. i kopi til hver enkelt elev), og der tages en fælles faglig snak om billedet. På kopiarket er der forslag til spørgsmål, som kan få samtalen om billedet i gang.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1	Klassen præsenteres kort for det kommende forløb med parafraser og arbejdet med billedanalysen. Som eksempel og inspiration kan det vedhæftede diasshow vises.
2	Præsentér Anna Ancher som en del af kunstnerkollektivet i Skagen, og tag en kort snak om, hvor særligt det var at være kvindelig kunstmaler på den tid.
3	

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Anna Ancher: Pigen i køkkenet 1883-86 (Den Hirschsprungske Samling)

Anna Ancher *"Pigen i køkkenet"* kan bruges til at komme i gang med billedanalysen. Lad nysgerrigheden og lysten til at vide mere om billedet være elevernes drivkraft og motivation eller tag udgangspunkt i følgende spørgsmål, som kan bruges som optakt til en faglig snak i klasselokalet:

- *Hvordan er køkkenet indrettet? Hvilke materialer er brugt?*
- *Hvordan er hun klædt? Hvad er det for noget stof, hendes tøj er lavet af?*
- *Hvordan falder lyset ind? Og hvilken betydning har lyset i billedet?*
- *Er pigen træt i ryggen? Dårlig arbejdsstilling?*
- *Kan hun se ud gennem gardinet. Se ud på hvad? På gårdspladsen? I haven? Over havet?*
- *Er der skagensgule huse udenfor med det traditionelle røde tegl?*
- *Hvorfor ser mange af husene egentlig sådan ud i Skagen?*
- *Tænker hun på sin fiskerkæreste?*

- *Er hendes fingre hurtige, eller arbejder hun langsomt med at gøre fisk og grønsager i stand? Fortsætter hun med måltidet, eller er hendes plads kun i grovkøkkenet?*
- *Hvordan lavede man stoffet dengang? Er det varmt, koldt eller passende til det job, hun udfører?*
- *Er der køligt? En lugt af fugtig jord?*
- *Fisk og grøntsager ligger ved siden af hinanden. Lugter fisken, blomkålen og porrerne?*

Læringsmål

Følgende læringsmål er udarbejdet, så de dækker hele forløbet, og ikke kun den pågældende aktivitet.

Fællesmål efter 9. klasse.

Kompetenceområde: Fortolkning.

"Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster"

(Danskfagets "Færdigheds- og vidensmål/fortolkning")

Eleverne skal lære:

- at analysere, fortolke og perspektivere malerier
- at få et fælles fagligt sprog til billedanalyse
- at forstå og anvende faglige grundelementer i billedanalyse
- at forstå at billeder er et spejl af en historisk tid
- at udføre og anvende faglig læsning i relation til analysearbejdet

Derudover skal eleverne i dette forløb vise viden om "sammenhæng mellem situation, kultur og kropssprog" (Danskfagets "Færdigheds-og vidensmål/kommunikation/krop og drama) til at udføre deres færdige iscenesættelser/parafraser af de udvalgte værker.

Uddybende

Skagensmalerne

Skagen, er Danmarks nordligste punkt og har gennem årene tiltrukket mange kunstnere på grund af stedets særlige lysforhold og det meget flotte landskab.

I årene fra ca. 1875-1920 var der en ganske særlig produktiv og anerkendt "kunstnerkoloni", som malede mange flotte malerier, hvor mange af disse stadig er populære og kendte verden over.

I Skagen fandt de mange malere, trods fælles motivkreds og inspiration, hver deres stil og skildrede forskellige nuancer af det farverige liv i det lille lokalsamfund.

Af kendte skagensmalere kan bl.a. nævnes: Michael Ancher, Anna Ancher, P.S Krøyer, Viggo Johanesen, Holger Drachmann og Laurits Tuxen.

Anna Ancher(1859-1935) var den eneste af skagensmalerne, der var født og opvokset i Skagen. Hun var en helt ung pige, da malerne begyndte at rejse til Skagen. Hun fulgte malernes arbejde med stor interesse, og begyndte også selv at male og tegne. En af malerne der kom til Skagen var Michael Ancher. Anna og Michael fattede hurtigt interesse for hinanden og blev gift i 1880. De fik datteren Helga i 1883 og levede sammen i Skagen resten af deres liv.

Anna Anchers kunstneriske karriere var fantastisk, alene taget i betragtning af, at hun var kvinde i en tid, hvor det ikke var almindeligt, at kvinder fik en kunstnerisk uddannelse - kvinder havde sågar ikke adgang til kunstakademierne.

Motiverne Anna Ancher skildrede, var især de nære omgivelser - hjemmet, kvinder og børns verden. Farverne og lyset betød mere for Anne Ancher end selve det fortællende indhold på billederne. På den måde var hun en af de mest moderne Skagensmalere, og derfor peger hendes malerier frem mod den mere abstrakte kunst, der kom frem i begyndelsen af 1900- tallet.

Ønskes der en mere uddybende forklaring på de enkelte malere, kan der læses mere på nedenstående link.

https://skagenskunstmuseer.dk/kunstnere/(set den 1/11 2019)

Ønskes der en mere generel viden om kunstnerkolonien, kan der læses mere på nedenstående link.

https://videnskab.dk/kultur-samfund/skagensmalerne-fascinerer-med-bade-k... (set den 1/11 2019)

Reference:

Lamberth, Lene: *Skagen- en kunstkoloni: Introduktion til Skagensmalerne.* 1. udg. Lamberth, 2017. (Bog)

Skagenskunstmuseer: Anna Ancher. Udgivet af Skagens kunstmuseer.
Internetadresse: https://skagenskunstmuseer.dk/kunstnere/anna-ancher/ - Besøgt d. 01.11.2019 (Internet)

Introduktion til billedanalyse.

Der findes utallige analysemodeller til at arbejde med billeder. Hvilken og hvordan denne genre gribes an, kan tage sit afsæt på mange måder.

Komposition kan være et udgangspunkt, hvor forskellige motiver arbejdes grundigt igennem.

Kropssprog kan været et andet, farvevalg, lys og skygge et tredje osv.

Vigtigst er det, at ikke alle analysepunkter ud fra en given model arbejdes igennem, hver eneste gang et nyt billede præsenteres.

Lad eleverne arbejde sig ind på og ind i genren, så de lærer at blive opmærksomme på nuancer og detaljer i de motiver, de arbejder med.

Lad nysgerrigheden, det undersøgende og lysten til at vide mere om billedet være elevernes drivkraft og motivation.

Når eleverne stilles overfor at skulle arbejde med billederne ud fra få fastlagte fokuspunkter, bliver deres sanser skærpet, de går dybere ind i billedet, bliver anderledes opmærksomme og lever sig mere ind i billedet. Lægger fx mærke til, hvem der tilbereder maden, arbejder med jorden og deraf kommende afgrøder, hvem der får serveret maden og dermed opvartes osv.

Kopiark

Kopiark:
En bid af billedet - Smagen af billedkunstenpdf.pdf

En bid af danskfaget
- Smagen af billedanalysen

9.d fra Brøndbyøster skole, foråret 2019
Foto: Anne Bech

Hvordan hænger smag og billedanalyse sammen i dette forløb?

Smag kan man tale om i forhold til at have sin egen mening, egne synspunkter og tilgange til fx mode, indretning, design osv. At vi har forskellig og ofte hver sin smag, altså at vi synes forskelligt om noget. Vi kan også tænke på det i en mere fysisk form, - at vi smager på noget dvs. vi tager noget i munden, mærker tekstur, mundfølelse, smagsnuancer osv. eller at vi smager på et mere abstrakt niveau, som når dette forløb kaldes *"En bid af danskfaget - Smagen af billedanalysen"*. Her er det ønsket, at billedanalysen som danskfaglig genre har fokus på at lære noget at kende lidt efter lidt og derfor i bidder og ikke en hel mundfuld.

Denne tilgang kombineret med, at forløbet har taget udgangspunkt i skagensmalerier med maden og måltidet som motiv, og ikke mindst elevernes egne parafraser af værkerne, giver eleverne indsigt i en litterær og kunstnerisk periode. Sidegevinsten er, at vi som læsere og iagttagere får en historisk viden om, bl.a. råvarer, måltider, tilberedning og anretning, og hermed en bid af dagliglivet, i den givne periode.

Viggo Johansen “Et måltid” 1877 (Privateje)

Michael Ancher “Drengene holde Maaltid. Maden er endnu lidt for varm” 1879 (Privateje)

P.S.Krøyer “Ved frokosten. Marie og P.S. Krøyer med Otto Benzon” 1893 (Den Hirschprungske Samling)

P.S. Krøyer “Hip hip Hurra! Kunstnerfest på Skagen” 1888 (Foto: Skagens Kunstmuseer)

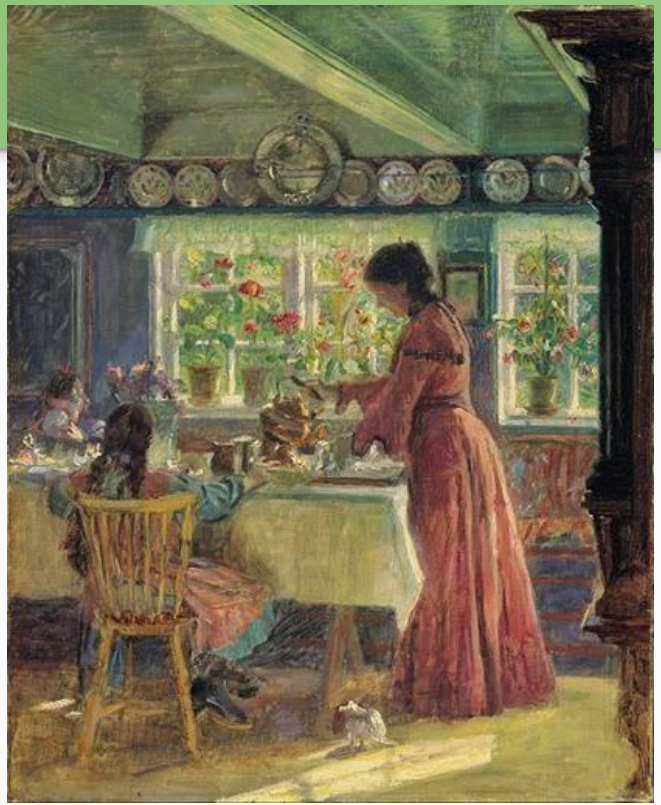
Michael Ancher “Nåden” 1919 (Privateje)

Laurits Tuxen “Morgenkaffen skænkes” 1906 (Skagens Kunstmuseer)

Michael Ancher “Fisken renses. En ung Skagenskone slagter en torsk” 1888 (Privateje)

Anna Ancher “Julegæssene plukkes” 1904

(SMK)

Anna Ancher “Småpiger med torsk” (Museum Kunst der Westküste)

P.S. Krøyer “Barnegruppe. Portrætter af fire børn ved frokosten.” 1877 (Privateje)

P.S. Krøyer “Ved frokosten” 1883 (Skagens kunstmuseer)

Anna Ancher “Pigen i køkkenet” 1883/86 (Den Hirschprungske Samling)

Christian Krohg “Ane Gaihede skærer brød” 1879 (Bergen Kunstmuseum)

Michael Ancher “Stifi rører i gryden. Interiør med Lars Gaihede og hans kone Stifi ved ildstedet” 1875 (Privateje)

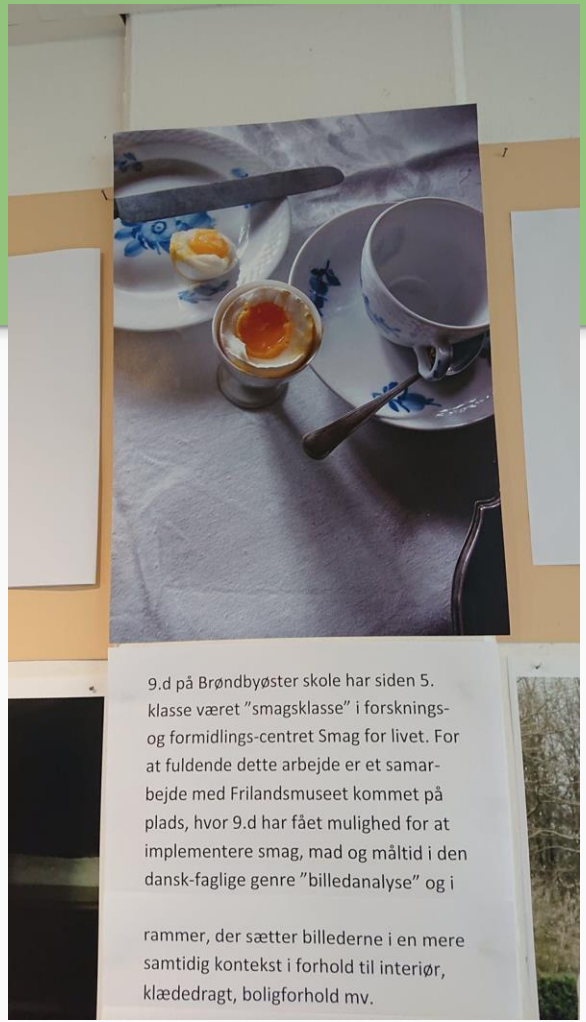
Michael Ancher “Selskab i den gule stue på Brøndums hotel” 1910 (Privateje)

Udstilling på “Hovedgaden”/ Brøndbyøster skole

9.d på Brøndbyøster skole har siden 5. klasse været "smagsklasse" i forsknings- og formidlings-centret Smag for livet. For at fuldende dette arbejde er et samar- bejde med Frilandsmuseet kommet på plads, hvor 9.d har fået mulighed for at implementere smag, mad og måltid i den dansk-faglige genre "billedanalyse" og i
rammer, der sætter billederne i en mere samtidig kontekst i forhold til interiør, klædedragt, boligforhold mv.

EN BID AF BILLEDET – SMAGEN AF

EN BID AF BILLEDET – SMAGEN AF
BILLEDK

"Når man selv iscenesætter billederne får man et helt andet overblik over rig og fattig, maden vil jeg mene er den største del af det. Da vi skulle "lave" billedet Hip hip hurra kunne man mærke det var en lidt anden klasse, champagnen tajnt og miljøet."
"Fra et fagligt synspunkt synes jeg, at jeg har fået et større kendskab til Skagensmalerne og deres måltider. Det er også en måde at analysere billeder på og det blev mere spændende."
Michael Ancher 1879
Børnene holde Middtid. Maden er endnu lidt for varm.

